

Allerheiligen en Allerzielen

1 november 2023, Dagkapel H. Maria Geboortekerk

Openb. 7,1-2,9-14 / Psalm 24 / 1 Joh. 3,1-3 / Mt. 5,1-12a

We vieren vandaag Allerheiligen en morgen Allerzielen. Beide feestdagen horen bij elkaar. Het gaat vandaag met Allerheiligen om iedereen die ons ooit is voorgegaan, om iedereen die wij als heilig hebben ervaren. Mensen, onbekenden en naamlozen, die hoop hielden bij onrecht en trouw bleven in de verdrukking. Mensen die iets van God zichtbaar hebben gemaakt. Mensen aan wie we ons kunnen optrekken, die ons troosten in onze angsten en die we kunnen vragen voor ons te bidden.

Morgen herdenken wij heel specifiek onze dierbare overledenen. In beide vieringen gaat het om de hoop en het vertrouwen dat wie wij loslaten, niet zomaar verdwenen is. Maar dat zij opgevangen worden in liefdevolle handen die ons niet loslaten. En ons blijvend inspireren en dankbaar stemmen.

Bij ieder van ons zijn dierbaren heengegaan. En hoe graag we ook willen, ze komen niet terug in dit leven. Verdriet, verlies... we ontkomen er niet aan.

Wij mogen echter geloven in een onsterfelijke ziel; en dat ieder mens zo uniek is en zo beeld van God, dat wij elkaar zullen herkennen in dat volgend leven. Los van DNA en vingerafdrukken, maar verbonden in indrukken, die onuitwisbaar zijn.

Onze dierbare doden horen bij ons en blijven in ons voortleven. In onze herinneringen en in ons doen en laten. Wij herkennen hen in onszelf en in onze kinderen. Zo zijn zij geen verleden maar in ons tegenwoordig. Door een gebaar, een oogopslag, een woord of anecdotie herkennen wij hen soms plotseling. Zoals de Emmaüsgangers Jezus plots herkenden in het breken van het brood.

Allerheiligen is van oorsprong een feestdag waarop de martelaren herdacht worden. In Openbaring lezen we hoe zij die geleden hebben onder de christenvervolgingen nu opgewacht worden in de hemel. Het verhaal herinnert aan de Exodus, de bevrijding uit Egypte en tegelijk aan de intocht in Jeruzalem en de kruisdood van Jezus. Deze mensen, die omwille van God gestorven zijn, zijn vrij van vervolging en verdrukking en worden ontvangen in het Koninkrijk van God. Zij kennen nu vrede.

Natuurlijk hopen we de vrede in ons aardse leven te beleven. En gelukkig voor ons, hier, leven we ook in relatieve vrede. Hier vallen geen bommen en granaten en worden we niet uit huizen gesleept en vermoord. Toch is ook hier onrust en verdeeldheid, twijfel en angst. Juist om wat er overal in de wereld gebeurt aan geweld en ellende.

Maar Jezus roept ons op om niet op te geven. Niet toe te geven aan die angst en niet in een hoekje te kruipen en alleen aan ons eigen welzijn te denken. Niet vergetelheid zoeken of vals geluk in bezit, aanzien of macht. Niet *onbereikbaar* zijn voor God.

Jezus roept ons in de zaligsprekingen op om dat als ballast van ons af te schudden: om ons juist wél te laten raken door het verdriet van anderen, zodat wij door God geraakt worden en we elkaar kunnen troosten en God in elkaar kunnen herkennen. Wie we ook zijn.

Dan zijn we arm, zonder overbodige schone schijn. Open, kwetsbaar en moedig. Zachtmoedig. De wereld moet bewoond worden door zacht-moedige mensen, die gerechtigheid zoeken en barmhartig zijn voor elkaar, die hun hart openstellen en een zuiver geweten hebben. En niet de horizon verduisteren met kwaadspreken, doemdenken en haat en vergelding.

Als wij zuiver zijn, zullen we God zien en zullen anderen God door ons kunnen zien. Dát is wat heiligen zijn: God schijnt door hen, in hun doen en in hun laten. Door te blijven geloven in het goede dat God met ons voorheeft. Met ieder van ons.

Bidden we om vrede in onszelf, omdat we zonder die vrede, geen vrede kunnen brengen. Innerlijke onrust vertroebelt onze blik. Met onze blik op God gericht, zoals al die heiligen voor ons, zal het ons lukken om vrede te brengen. Opdat we een warm nest zijn voor anderen.

Want wanneer is er vrede in ons hart? Als we ons hart laten spreken uit barmhartigheid voor de ander. En bij alle onrecht ons uitspreken voor gerechtigheid. Bij alle verdriet ons inzetten om te troosten. Bij alle lelijkheid in de wereld zuiverheid brengen. Dat brengt vrede en zo maken we God zichtbaar!

Als kinderen van God zijn we verwant aan elkaar. We zijn het dus aan elkaar verplicht. En in het verbond met God zijn we met Hem en met elkaar verbonden. Want God vergeet ons niet! Onze naam is in zijn hand geschreven.

Onze troost is gelegen in de belofte die God voor ons heeft: bij alles wat we meemaken zullen we worden beloond. Hoe arm we ook waren, hoeveel verdriet we ook hadden, bij wat we ook hebben meegemaakt.

Met die God kunnen wij door Jezus een relatie aangaan. Als we dat kunnen geloven, betekent dat dat we niet in iets geloven, maar in iemand. Er zal geen Niets zijn, er zal niet Niemand op ons wachten. Waar we uiteindelijk toe bestemd zijn is een leven met de Ander.

Zo te leven: niet voor onszelf maar gericht op elkaar, op de ander en op de Ander, kunnen we ons eigen leven ook beter relativiseren. En uiteindelijk beter loslaten. En ons overgeven aan de liefde van God, onze Vader die ook onze Moeder is, onze Schepper van hemel en aarde en oorsprong van alle dingen, van alle mensen, van ons allemaal. God die ons gevormd heeft en ons voortdurend omvormt.

Dat vergt een loslaten zoals de natuur ons dat in dit jaargetijde voordoet: ons losmaken van deze aardse werkelijkheid, beetje bij beetje. Een leven nalaten, vruchtbare bodem zijn voor onze kinderen en geliefden, een warme deken als van kleurrijk blad. Met ziekte en aftakeling is het moeilijk niet vast te willen houden aan alles waar en aan wie we aan gehecht zijn, maar er wacht geen zwart gat op ons, maar een nieuw en ander leven.

In de warmte van Gods liefde, die nooit verloren kan gaan, leven wij voort op een andere manier.

Jezus geeft ons daar uitzicht op: in zijn zaligsprekingen schetst hij een beeld van hoop. Hoop op een betere wereld die voor ons ligt en waar we nu al aan kunnen werken. Door aandacht, liefde en barmhartigheid vóór te leven, door te strijden – maar zonder zwaard! – voor rechtvaardigheid en gerechtigheid, tonen we anderen hoe we waarachtig kinderen van God kunnen zijn.

Denk aan al die heiligen die wij kennen die ons dit voorgeleefd hebben en die nog steeds zo'n voorbeeld voor ons zijn: Franciscus, die aandacht voor de Schepping had; Martinus, die zijn mantel deelde met de bedelaar; Moeder Teresa, die de verschoppelingen op straat verzorgde; zovele broeders en zusters die hebben gezorgd in ziekenhuizen en onderwezen in scholen.

Allerheiligen gaat niet alleen over de mensen die ons zijn voorgegaan – en gaat niet alleen over de mensen die heilig verklaard zijn. Allerheiligen gaat over álle mensen die ons zijn voorgegaan en een onuitwisbare indruk hebben achtergelaten. Met hun moed, met hun liefde, met hun aandacht, met hun inzet, met hun inspiratie, hun warmte, hun wijsheid, hun onbaatzuchtigheid. Dát zijn de waarden die ons heilig maken. Laten we dat waarmaken!

Elke zeven jaar zijn wij een nieuwe mens, zijn al onze cellen vernieuwd. En toch blijven wij dezelfde. In al die veranderingen en metamorfoses blijven wij kenbaar en herkenbaar door dat unieke dat God in ons gelegd heeft. En zo zullen wij, zullen onze geliefden, ook herkenbaar blijven na die laatste, ultieme verandering.

Overgave en overgaan. Maar vergaan doen we niet!

Amen.